

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

พระพุทธศาสนา ป.๓

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

รศ. ดร.จรัส พันธ์ธรรมาภรณ์ ป.ธ. ๖, ศน.บ., M.A., Ph.D.

สมพร สอนน้อย พ.ธ.บ. (เปรียญดีเยี่ยม), น.ศ.บ.

ประจวบ ศรีภักดิ์ พ.ธ.บ., ส.ศ.บ.

ผู้ตรวจ

อ้าวะ ณโธ ป.ธ. ๕, ศน.บ., ศ.บ.

วิระพงษ์ มีโสดา ป.ธ. ๙, พ.ธ.บ., อ.บ.

ปัญญศิริ สาลี พ.ธ.บ., ศ.ศ.บ.

บรรณาธิการ

สุวรร พงศาพงศ์ ศ.ศ.บ., ศ.ศ.บ.

อุบลทิพย์ จิตวชิร ศ.ศ.บ., ศ.ศ.บ.

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

๒๕๖๓-๒๕๖๔ ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. ๐๒-๒๖๒๒ ๒๖๒๓ • ๐๒-๒๖๒๒ ๕๖๖๖-๖๖ FAX ๐๒-๒๖๒๒ ๖๕๖๖ • ๐๒-๒๖๒๒ ๖๕๖๖

email: info@wpp.co.th

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ชุดนี้จัดทำขึ้นตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเป็นวิทยานิพนธ์ของนักวิจัยให้แก่นักเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้อ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้มีความรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด พัฒนานักเรียนได้มีประสบการณ์ตามท้องถื่น การทำความเข้าใจ การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนา นักเรียนได้มีความรู้และมีความประพฤติที่ดีเพื่อใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลก ได้อย่างมีความสุข

ในการจัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานชุดนี้ คณะผู้จัดทำซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา และการพัฒนาการเรียนรู้อได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ อย่างลึกซึ้ง ทั้งด้านวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มาตรฐานตามหลักสูตรการเรียนรู้ ตัวชี้วัด แนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ นักวิจัยนำองค์ความรู้ที่ได้มาออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้อประกอบด้วยตัวชี้วัดขั้นต้น การจัดการเรียนรู้อ ประเมินจากการเรียนรู้ ร่วมคิด-ร่วมอภิปราย ด้วยหลักการของเรื่องแต่ละตัวคือ เรื่องน่ารู้ และสิ่งที่เห็นความรู้อ กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ บทสรุป กิจกรรมแบบแผน โครงงาน การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทำานสหกรณ์ และทำานอื่นอันมี บรรดาบุคลากรและนักศึกษาคณะ ซึ่งองค์ประกอบของหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานเหล่านี้จะช่วย ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วนตามหลักสูตร

การทบทวนเนื้อหา กิจกรรม และองค์ประกอบอื่น ๆ ของหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานชุดนี้ผู้จัดทำ นักเรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงศักยภาพของนักเรียน นักจัดการเรียนรู้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การบูรณาการแนวคิดทางการเรียนรู้ของหลากหลาย จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อันมีให้นักเรียน สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาการคิด และพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทาง สมองของนักเรียน อันจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้

ขอเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชา พื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ชุดนี้จะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนา ความรู้ด้านศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ตามที่ กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

คำชี้แจง

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ฉบับนี้ได้ออกเผยแพร่แก่โรงเรียนให้ใช้เพื่อช่วยนักเรียนผู้ปกครองด้วย

๑. **คำชี้แจงทั่วไป** เป็นคำอธิบายในการพัฒนาการเรียนรู้แบบองค์รวม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มีทั้งสาระมาตรฐานการเรียนรู้และคำชี้แจงที่ชี้แจงไว้ให้ชัดเจน เช่น ส.๑.๑ ป. ๗/๑ (รหัสสาระที่ ๑ มาตรฐานที่ ๑ ป. ๗/๑ คือ คำชี้แจงที่ประกอบเนื้อหาที่ ๑ ข้อที่ ๑)

๒. **สาระการเรียนรู้** เป็นการจัดระเบียบสาระรวมเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้เป็นหนึ่ง หรือสองความเรียงไม่ต่อเนื่องกันในสาระอื่น ๆ ไว้ด้วย เพื่อให้ได้ถึงความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น จึงใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบมีกระบวนการ โดยไม่แสดงว่านักเรียนผู้เรียนมีหรือขาดการเรียนรู้ หัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง และหัวเรื่องย่อยจะมีลักษณะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องกัน (เช่น) ๆ

๓. **ประโยชน์จากการเรียนรู้** นำเสนอไว้เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความรู้และทักษะจากการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน

๔. **ร่วมคิด-ร่วมอภิปราย** เป็นคำถามหรือสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดความสงสัยและสนใจที่จะค้นคว้าด้วย

๕. **เนื้อหา** แบ่งเป็นหัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง และหัวเรื่องย่อย ตรงตามคำชี้แจงทั่วไป มีการรวมพัฒนาการเรียนรู้เฉพาะเป็นหัวข้อ ๆ เนื้อหาบางตอนอาจนำเสนอด้วยภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ความคิด และประกอบด้วยส่วนอื่น ๆ ดังนี้

๕.๑ **คำสำคัญ** ระบุคำสำคัญที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาโดยการเน้นสีของคำไว้ต่างจากตัวอื่น คำสำคัญนี้จะใช้ตัวพิมพ์เฉพาะที่ปรากฏเป็นคำแรกในเนื้อหา

๕.๒ **ภาพประกอบ** หรือคำบรรยายสอดคล้องกับเนื้อหา

๕.๓ **แผนภูมิ ตาราง แผนที่ แผนที่ความคิด** สอดคล้องกับเนื้อหา

๕.๔ **เรื่องน่ารู้** เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเนื้อหาได้ศึกษาในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยคัดสรรเฉพาะเรื่องที่นักเรียนควรรู้

๕.๕ **แหล่งสืบค้นความรู้** แหล่งข้อมูลการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งเว็บไซต์สำหรับการศึกษาค้นคว้า เนื้อหาที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

๕.๖ **กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้** เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่แบ่งให้โดยประมวลสำหรับการเรียนแต่ละครั้ง เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้เวลาศึกษาอยู่ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาขณะเรียน สะดวกในการปฏิบัติ กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด และส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม

๖. **บทสรุป** ใช้จัดคำบทสรุปไว้เป็นย่อความเขียน เป็นการทบทวนความรู้ หรือการฝึกปฏิบัติต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว

๗. **กิจกรรมเกมและ** เป็นกิจกรรมบูรณาการทักษะที่รวมองค์การและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ในเล่มประกอบใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม

๘. **โครงการ** เป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงการ โดยเสนอแนะหัวข้อโครงการและแนวทางการปฏิบัติโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และคำชี้แจงที่ประกอบสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหาของนักเรียน

๙. **การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน** เป็นกิจกรรมที่เสนอแนะให้นักเรียนได้นำความรู้ ทักษะในการประยุกต์ความรู้ในสาระการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๐. **คำอ่านบทกวี** เป็นคำอ่านและฉันทลักษณ์ของบทกวีจากวรรณคดีเรียน

๑๑. **คำย่อ** ประกอบรายการชื่อย่อและอักษรย่อ

๑๑.๑ **บรรณานุกรม** เป็นรายชื่อหนังสือ เอกสาร หรือเว็บไซต์ที่ผู้จัดทำหนังสือประกอบการศึกษา

๑๑.๒ **อธิบายศัพท์** เป็นการนำคำสำคัญหรือคำที่ควรรู้ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาอธิบาย และจัดเรียงตามลำดับตัวอักษรเพื่อสะดวกในการค้นคว้า

คนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนามาช้านาน การดำเนินชีวิตของคนไทยจึงมีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาอย่างใกล้ชิด พระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญต่อคนไทย เราเป็น**ชาวพุทธ**จึงควรศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

๑. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยและเป็นสถาบันหลักสถาบันหนึ่งของสังคมไทย พระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยและมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทาง**วัฒนธรรมไทย**

๑.๑ ความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิตประจำวัน

คนไทยที่นับถือพระพุทธศาสนาได้นำหลักธรรมคำสั่งสอนมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนทำให้คนไทยมีลักษณะนิสัยเยื่อเพื่อแม่ แสดงความเป็นมิตร ยินดีให้ความช่วยเหลือผู้อื่น จึงเป็นลักษณะเด่นของคนไทยที่ชาวต่างชาติตั้งสมญาว่า “สยามเมืองยิ้ม”

กิจกรรมประจำวันของคนไทยตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำมักเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ดังนี้

คนไทยมีหัวใจ มีความเอื้อเฟื้อต่อแม่และยิ้มแย้มแจ่มใส

ชาวพุทธทำบุญตักบาตรในตอนเช้า

เมื่อมาถึงโรงเรียนพบครูอาจารย์ เราก็จะไหว้เพื่อแสดงความเคารพและกล่าวคำว่า “สวัสดีครับ” “สวัสดีค่ะ” การแสดงความเคารพทักเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลจากการนับถือพระพุทธศาสนา

นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระหน้าเสาธงตอนเช้าก่อนเข้าเรียน

ตอนเช้าก่อนไปโรงเรียน เราได้ทำบุญตักบาตรพระสงฆ์เพื่ออุทิศมาบำรุงพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นชาวพุทธ แล้วแม่ส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว

การยกมือไหว้เป็นวัฒนธรรมที่เกิดจากการนับถือพระพุทธศาสนา

ก่อนเข้าห้องเรียนเราต้อง**สวดมนต์**ไหว้พระหน้าเสาธงโดยพร้อมเพรียงกัน ซึ่งเป็นระเบียบปฏิบัติของโรงเรียน การสวดมนต์ไหว้พระจะทำให้เราจิตใจสงบ และเป็นการศึกษาเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียน

ขณะที่เรียนหนังสือในห้องเรียน เราจะพบคำในภาษาไทยจำนวนมากที่มาจากภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤตซึ่งเป็นคำทางพระพุทธศาสนา เช่น บุตร ภรรยา สามี ครู อาจารย์

ก่อนนอนเราได้สวดมนต์ให้วัพระเพื่อระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย ซึ่งได้แก่ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เพื่อทำจิตใจให้สงบ นอนหลับสบาย ไม่ฝันร้าย

ชาวพุทธสวดมนต์ให้วัพระก่อนนอน เพื่อทำจิตใจให้สงบใส่วิสฐิตี

เราจะเห็นว่า การดำเนิน

ชีวิตประจำวันของคนไทยแทบทุกช่วงเวลาจะมีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาอย่างยากที่จะแยกออกจากกันได้

๑.๒ พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทางวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมไทยทั้งที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น สิ่งก่อสร้าง สิ่งของ เครื่องใช้ และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ภาษา วรรณกรรม ประเพณี พิธีกรรม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจและจากแรงศรัทธาที่เกิดขึ้นจากการนับถือพระพุทธศาสนา ดังเช่น

๑. วัด คนไทยที่มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ร่วมกันสร้าง**อารามวัด**ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเพื่อแสดงออกถึงความศรัทธาของตน เช่น โบสถ์ วิหาร เจดีย์ พระพุทธรูป ถาวรวัตถุเหล่านี้มีความวิจิตรงดงามเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเราพบเห็นอยู่ทั่วไป

วัดเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุที่ชาวพุทธร่วมกันสร้างขึ้นอย่างวิจิตรงดงามด้วยแรงศรัทธาในพระพุทธศาสนา

๒. ภาพวาด ผู้ที่เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาจะสร้างสรรค์งานจิตรกรรมเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่น ภาพพุทธประวัติ ชาดก ประดับไว้ตามฝาผนังโบสถ์ พระวิหารตามวัดต่าง ๆ ซึ่งมีให้เห็นอยู่ทั่วไป

ภาพจิตรกรรมฝาผนังเกี่ยวกับพุทธประวัติ

๓. พระพุทธรูป ชาวพุทธนิยมสร้างพระพุทธรูปหลายท่าน ๆ ไว้เป็นรูปเคารพ เพื่อเป็นการระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า และใช้เป็นสัญลักษณ์สำหรับเคารพบูชาแทนพระพุทธเจ้า พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นแล้ววันวิจิตรงดงามนำเคารพบูชาอย่างยิ่ง

ชาวพุทธสร้างพระพุทธรูปไว้เป็นรูปเคารพเพื่อระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า

๔. วรรณกรรม วรรณกรรมไทยส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่สืบทอดมาจากพระพุทธศาสนา เช่น พุทธประวัติ ชาดก ดัชฌานต่าง ๆ ชาวพุทธจึงนำเรื่องราวเหล่านี้มาสืบทอดกัน และได้นำมาเรียบเรียงเป็นวรรณกรรม เช่น มหาเวสสันดรชาดก สุวรรณสามชาดก ทศชาติชาดก พระมหาชินา

มหาเวสสันดรชาดก
เป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ
พระพุทธศาสนา

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

- เขียนเล่าความประทับใจของตนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมที่ได้วิปัสสนาจากพระพุทธศาสนา แล้วลัดกันนำเสนอหน้าชั้นเรียน
- สำรวจศิลปะวัฒนธรรมในชุมชนของตนว่า มีสิ่งใดบ้างที่สร้างสรรค์ขึ้นจากการนับถือพระพุทธศาสนา บันทึกผลการสำรวจโดยแยกเป็นประเภท แล้วลัดกันนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๒. ความสำคัญของศาสนาต่าง ๆ

คนไทยนอกจากจะนับถือพระพุทธศาสนาแล้ว ยังนับถือศาสนาอื่น ๆ อีก ซึ่งแต่ละศาสนาก็มีความสำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะศาสนาวัด ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมเมื่อต้องอยู่ร่วมกันกับผู้ที่นับถือศาสนาต่างจากตน

๒.๑ ชื่อและความสำคัญของศาสนาวัด ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาต่าง ๆ

๑. พระพุทธศาสนา มีศาสนาวัดเป็นที่เคารพ เช่น พระพุทธรูป พระไตรปิฎก มีศาสนสถานเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น วัด โบสถ์ ศาลาการเปรียญ มีพระสงฆ์เป็นศาสนบุคคล ทำหน้าที่สืบทอดพระพุทธศาสนา

วัดเป็นศาสนสถาน
ของพระพุทธศาสนา

๒. ศาสนาอิสลาม มีศาสนวัตถุเป็นที่เคารพ เช่น คัมภีร์อัลกุรอาน มีศาสนสถานเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น มัสยิด อัลอักบะฮ์ มีอิหม่ามเป็นศาสนบุคคล ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

มัสยิดเป็นศาสนสถานของศาสนาอิสลาม

๓. คริสต์ศาสนา มีศาสนวัตถุเป็นที่เคารพบูชา เช่น คัมภีร์ไบเบิล ไม่กางเขน มีศาสนสถานเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น โบสถ์คริสต์ มีบาทหลวงเป็นศาสนบุคคล ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

โบสถ์คริสต์เป็นศาสนสถานของคริสต์ศาสนา

๔. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู มีศาสนวัตถุเป็นที่เคารพบูชา เช่น เทวรูป คัมภีร์พระเวท มีศาสนสถานเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น โบสถ์พราหมณ์ เทวสถาน มีพราหมณ์เป็นศาสนบุคคล ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

โบสถ์พราหมณ์เป็นศาสนสถานของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

๒.๒ การปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาต่าง ๆ

ศาสนิกชนของแต่ละศาสนาควรปฏิบัติตนให้เหมาะสมต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลดังนี้

๑. การปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุ เมื่ออยู่ต่อหน้ารูปเคารพของศาสนาต่าง ๆ จะต้องสำรวมกาย วาจา และใจ แสดงความเคารพ หรือถ้ามีรูปเคารพของศาสนาต่าง ๆ ที่บ้านจะต้องวางไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม และหมั่นทำความสะอาดอยู่เสมอ คัมภีร์ทางศาสนาควรแยกเก็บไว้เป็นสัดส่วน ไม่ควรมีการเล่นหรือวางปะปนกับวัตถุหรือสิ่งของอื่น

๒. การปฏิบัติตนต่อศาสนสถาน เมื่อเข้าไปสู่ศาสนสถานของศาสนาจะต้องแสดงความเคารพต่อสถานที่ โดยการสำรวมกาย วาจา และใจ ไม่สวมหมวก กางร่ม หรือสวมรองเท้า ไม่สูบบุหรี่ และไม่พูดคำหยาบ นอกจากนั้นจะต้องระมัดระวังไม่ทำให้ทรัพย์สินหรือสิ่งของใน

สถานที่นั้นชำรุดเสียหาย เพราะสิ่งเหล่านั้นเป็นเครื่องเตือนใจให้ผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ ได้ระลึกถึงศาสนาของศาสนาที่ตนนับถือ

๓. การปฏิบัติตนต่อศาสนบุคคล เมื่ออยู่ต่อหน้าศาสนบุคคลของศาสนาต่าง ๆ จะต้องแสดงความเคารพตามความเหมาะสมกับศาสนบุคคลของแต่ละศาสนา หรือถ้ามีการสนทนาก็จะต้องพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ให้เกียรติ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่น และไม่แสดงกิริยาอาการที่ไม่เหมาะสม

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

สำรวจว่า ในชุมชนของนักเรียนมีศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาใดบ้าง และควรจะปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาเหล่านั้นอย่างไรบ้างก็กลม แล้วลัดกันนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

บทสรุป

คนไทยผูกพันกับพระพุทธศาสนามาช้านาน การดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และพระพุทธศาสนายังมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทางวัฒนธรรมไทยอีกด้วย ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของแต่ละศาสนา ย่อมมีความสำคัญต่อผู้ที่นับถือศาสนาดังกล่าว ถือเป็นหนึ่งในประกอบของศาสนาที่ศาสนิกชนทุกศาสนาควรให้ความเคารพ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมของศาสนาต่าง ๆ

กิจกรรมเสนอแนะ

- แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทยอย่างไรบ้างก็กลม แล้วส่งตัวแทนกลุ่มลัดกันนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

- ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษาศาสนสถานและศาสนวัตถุของศาสนาต่าง ๆ พร้อมทั้งสนทนากับศาสนบุคคลหรือผู้นำของศาสนาอื่น ๆ

โครงการ

ทำโครงการเกี่ยวกับศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาต่าง ๆ ในชุมชนของนักเรียน หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และเสนอชื่อโครงการให้ครูพิจารณาก่อน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ถ้าต้องการสร้างสรรค์ผลงานทางวัฒนธรรมไทยที่เกิดจากพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ต่อไป นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อช่วยสืบทอดวัฒนธรรมไทยดังกล่าวไม่ให้สูญหายไปจากสังคมไทย

คำถามทบทวน

- พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อเราอย่างไร
- การดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง
- พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปวัฒนธรรมอย่างไร
- ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาต่าง ๆ มีอะไรบ้าง
- นักเรียนจะปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาต่าง ๆ อย่างไร